

Unit A: Introduction to Cattle Management

لومړي لوست: د غوښينو خواوو د صنعت پېژندگلوې

اصطلاح گاني Terms

- Cattle feeders (مواشی) تغذیه شده
- Conformation توافق (د تطبیق جوړښت)
- Cow-calf operation (د غوا او خوسکي اداره کول)
- Cutability (د جسد یا تنی د پلورلو وړ برخه یا حصه)
- Demand (تقاضا یا غوښتنه)
- Dual-purpose breed (دوه مقصده نسل)
- Desirable traits (په زړه پوري ځانگړتیاوي)
- Feeder calves (تغذیه شوي خوسکي)
- Frame score (نمرات محوطه)
- Marbling (په عضلاتو کي د شحمو شتولي)
- Performance (کار سرته رسول)
- Polled (بڼکر لرونکي څاروي یا حیوانات)
- Purebred breeders (خالص یا سوچه نسل تولید کونکي نسل)
- Supply (تهیه کول)
- Yearling feeders (ځوان تغذیه شوي)

انگس Angus

د ابرډن انگس خواوي، په عمومي توګه د انگس خواو سره پيژندل شوي دي، ددې نسل اصلي ريښه يا منشا د سکاټلنډ له ختيځ څخه ده. د انگس نسل خواوي دوه مقصده ډيري مشهوري خواوي دي ددې لپاره چې هغوي حياتي اهميت لري او په محوطه يا غوڅله کې ښه سرته رسيدلي شي. دا حيوانات يا څاروي پولډ يا *polled* بڼګر لرونکي تولد کيږي يا دا چې پرته له بڼګرو څخه تولد کيږي. د هغوي اندازه يا سايز ډير مناسب دی او له نورو نسلونو سره د پرتلي وړ دي او زياتره تور او سره رنگ لرونکي وي. د سره پوستکي حيوانات نسبت تور پوستو ته زيات حرارت يا تودوخه نه جذبوي، له همدې کبله دوي د تودوخي په وړاندې زيات حساس وي. د انگس خواوي د ماربلنگ *marbling* له پلوه پيژندل کيږي، کوم شي چې د شحم شتوالي د حيوان په عضلاتو کې په ښه کوي .

شياروليز Charolais

• د شياروليز غواوو منشا يا ريښه د فرانسې د شياروليز ايالت څخه اخستل شوي ده.

• دوي سور رنگه پوستکي لري او له سپين څخه تر روښانه علوفه يي پوري رنگ لري. د نورو نسلونو سره د مقايسي يا پرتلي له پلوه يو غټ نسل دي

• د نارينه نوعي يا ډول يي له ۹۰۰ څخه تر ۱۱۵۰ کيلو گرامه وزن په بلوغيت کي لري او غوا يي د بلوغيت په وخت کي له ۶۸۰ څخه تر ۸۲۰ کيلو گرامو پوري وزن لري.

• شياروليز بنايي چي پولډ يا بنکر لرونکي او يا هم پرته له بنکرو څخه وي او د وزن له پلوه زيات عضلاي پيژندل شوي دي.

• دا نسل د نسل اخستني يا کراس بریدينگ له پلوه مشهور وي تر دي چي د بل نسل د عضلاتو اندازه د نسل اخستلو په وخت کي کمه وي.

Hereford

□ د هيرپيورډ غواوي د انگلنډ هيواد له هيرپيورډ
كاونتي څخه منشا يا ريښه اخستي ده

□ دا هغه غواوي دي چي سپين مخ او سور رنگه
جسم لري او په underline switch باندې سپين
داغونه لري، له زنگونو څخه ښکته، او په دواړو
تاجونو او تخرگ لاندې هم نوموړي داغونه لري.

□ دا نسل غواوي له يخ اقليم سره حساسيت لري
ددي لپاره چي پوستکي يي نازکه دي.

□ دا يو ښاخ لرونکي نسل دي او په اسانئ سره
نيول کيږي ددي لپاره چي په مناسبې اندازي سره
وي او طبيعت يي آرام دي.

□ د هيرپيورډ پولډ يا ښکر لرونکي نسل هغه
ځانگړتياوي لري کومي هيرپيورډ نسل درلودلي.

ليموسن Limousin

□ د ليموسن نسل غواگاني د فرانسې په شمالي ختيځ کي واقع دي.

□ دا نسل د غواگانو له سپين څخه تر سور نصواري يا د نارنج رنگ رډلودونکي دي او په کوهان باندې چارچاپيره همدارنگه د اوربوز چاپيره گرده روښانه ساحه لري.

□ د ليموسن نسل دواړه پولډ يا ښکرلرونکي او بي ښکره نسلونه لري او اوس تور لينونو په غواگانو کي انکشاف کړي دي.

□ دا نسلونه د غواوو د نازک جسد له پلوه او د اطرافي لوي ساحي له مخې پيژندل کيږي.

□ د ليموسن په نسل کي کيوت ابيليتي *cut ability* او يا هم په جسد کي د پلور وړ حصه ډيره لوړه ده.

شارت هارن Shorthorn

□ شارت هارن يوه دوه مقصده نسل دی په دي معني سره چي دا نسلونه د شيدو د توليد او غوښي دواړو توليد لپاره په عنعنوي شکل سره استعمال شوي دي.

□ د دي نسل منشا يا ريښه له انگلينډ څخه ده او د دوي د نوم علت د نسل اخستني له تمرين څخه دي د دي نسل د غواگانو ښکر لنډ وي.

□ د شارت هارن نسل غواگاني امکان لري چي سور، سپين او يا هم په پوخ سور رنگ سره وي او امکان لري چي ښکر لرونکي يا پولډ وي.

□ دا يو لنډ نسل دی او مور کيدو ښه ځانگړتيا او توانايي لري.

سیمینتل Simmental

● د سیمینتل نسل غواگانی له لویدیخ سویترلیند
څخه منشا یا رینه اخسته ده

● په کوم خای کي چي دا نسل د هغي له ورته نوم
لرونکي محل څخه په لاس راغلي دي. دا نسل د
غواگانو ډیر عمر لرونکي دي، د رنگ له پلوه د
دي نسل غواگاني سپين مخ لري چي د تل لپاره
وي او سپين او سره داغونه او يا هم سره
نصواري داغونه په جسد باندې لري.

● دا په دي نوعه هغو نژادونو انکشاف کړي دي
چي تور رنگ لري. دواړه پولډ او بنکر لرونکي
په دي حیواناتو کي شتون لري او د غواگانو دا
نسل د چټکي نمو، نازکه عضلاتو، او د مختلفو
اقلیمونو په وړاندې د توانايي لرلو له پلوه مشهور
دي.

Brahman

□ د برهمان نسل غواگاني له څو
حيواناتو څخه وروسته کوم چي له هند
نه راوړل شوي دي

□ د امریکا په متحده ايالاتو کي منشا
او ريښه اخستي ده او په څو بریتانيوي
نسلونو باندې يې نسلگيري شوي ده.

□ د برهمان نسل غواگاني په عمومي
ډول سره د کراس بریدينگ په
پروگرام کي استعماليري.

برانگس Brangus

• د برانگس نسل د انگس او برهمان نسلونو د نسل اخستني په نتیجه کي منځته راغلی دی

• چي په دي نسل اخستنه کي دري پر اته برهمان او پنځه پر اته برخي له انگس څخه منځته راغلي دي.

• دا نسل د غواگانو پولډي او ددي نسل د غواگانو د بدن رنگ ډیر تور دي.

• د جنتیک له پلوه دا نسل غواگاني ډیر خواص لري کوم چي د انگس او برهمان نسلونو کي شتون درلود.

Beefmaster بيف ماستر

• د بيف ماستر نسل د غواگانو هغه نسل دی چې په امریکا کې يو پر دوه له برهمان، يو پر څلور برخي له شارت هارن او يو پر څلور برخي له هيريپورډ څخه انکشاف کړي دي.

• د دي نسل رنگونه مختلف کيدلي شي، مگر سور رنگ په دي نسلونو کې يو اصلي رنگ دی.

• د بيف ماستر نسل غواگاني امکان لري چې بنکرونه ولري او يا هم په طبيعي ډول سره پولد وي.

• دا يو ډير سخت نسل دی او د شيدو د بڼه توليد له پلوه پيژندل کيږي.

• د بيف ماستر نسل غواگاني له دي کبله چې بڼه طبيعت لري، قوي دي، زيات وزن لري او په چټکۍ سره وزن اخلي، زيات مشهور دي.

© 1997 Oklahoma State University

ځنگه پوهيدلي شو چي غوښين حيوانات نسبت نورو ته غوره او بهتره دي؟

- ددي لپاره چي خپله رمه يا گله ښه کړو، نو مونږ مجبور يو ترڅو چي داسي حيوانات وټاکو کوم چي د غوره او په زړه پوري ځانگړتياوو درلودونکي دي.
- د هغوي په زړه پوري ځانگړتياوي د کومو چي په مارکيټ يا بازار کي غوښتنه زياته ولري.
- د حيواناتو اکثريت ټاکل د هغوي د ریکارډ په اخستلو باندې سرته رسيري.
- **Conformation** په حيواناتو کي شکل، فورم او ټايپ تشریح کوي.
- **Performa** د حيوان د توليد په باره کي، د مور له شيدو څخه بيليدل، وزن اخستل او د حيواناتو قوي کيدل تشریح کوي.

څنگه پوهيدلي شو چي غوښين حيوانات نسبت نورو ته غوره او بهتره دي؟

- په ګله يا رمه کي د حيواناتو راوستلو لپاره يوه لاره frame score هم ده.
- دا يوه قاعدوي يا بنسټيزه اندازه ده چي په ۲۰۵ ورځو کي په عملي توګه يو حيوان ارزيايي کيږي.
- له يو څخه تر اوو پوري ماشينونه د وزن کولو لپاره استعماليري ترڅو چي frame score مشخص کړل شي
- په همدې ترتيب سره د conformation نمرات امکان لري چي په هغه حيوان چي له ۱ - ۱۷ اندازه ولري، مشخص کړل شي.
- هغه نمرې چي له ۹ - ۱۱ څخه وي يو ښکته وسط دي، او ۱۲ - ۱۴ منځني دي، او له ۱۵ - ۱۷ يو لوړ يا پورته وسط دی.

ځنگه پوهيدلي شو چي غوښين حيوانات نسبت نورو ته غوره او بهتره دي؟

- هر کله چي مونږ حيوانات انتخابوو يا ټاکو، نو مونږ مجبور يو ترڅو چي دا درک کړو چي هيڅ يو نسل له نورو څخه غوره او بهتر نه دی.
- تاسي ضرورت لري ترڅو چي تصميم ونيسي چي کوم اولويتونه ستاسي لپاره مهم دي ترڅو يي د سرمايي په اساس يو ښه او په زړه پوري نسل وټاکي.
- له دي څخه علاوه د يوه نسل انتخاب، ترڅو چي خواگاني په ښه ځانگړتياوو سره وساتل شي.
- ښه اداره په دي شامله ده چي د تغذيوي ښه معيارونه شتون ولري، د ژوند کولو لپاره ښه شرايط شتون ولري، او په پرلپسي توگه د حيواناتو له صحت څخه ليدنه صورت ونيسي، او ستاسي ارزيابي کول ښه دي ترڅو چي په عملي توگه حيوانات تنظيم کړل شي.

څنگه پوهېدلې شو چې غوښن حیوانات نسبت نورو ته غوره او بهتره دي؟

- اخري اجرا کوني او فکر کول په ګله يا رمه کي د حیواناتو د انتخابولو لپاره چې ښه يي کړو دا ده چې هغه حیوانات انتخاب کړو کوم چې ښه او لوړ خواص ولري.
- دا امر حیوانات ډاډمن کوي چې له ناروغيو او جنتيکي مشکلاتو څخه پاک دي او تاسي ددي توان پيدا کوي ترڅو چې د حیواناتو ریکارډ بررسي کړي چې دا حیوانات ستاسي د ګلي يا رمي لپاره ګټور دي.

زموڼر د اړتياوو لپاره کوم توليدي ټاټپونه غوره دي؟

- د غوښي د توليد سيستم لپاره دري اساسي نوعي يا ډولونه شتون لري.
- لومړني ټاټپ يا نوعه د غوا او خوسکي cow-calf توليدونکي نوعه ده.
- دوهم ټاټپ هغه دي چې په مناسب ځاي کي تغذيه کيږي او دريم ټاټپ هغه دي چې پلار او مور يي له عين نسل څخه وي.
- مخکي له دي څخه چې تصميم ونيسي چې کوم يو ټاټپ له دي سيستم څخه د تاسي لپاره غوره او بهتره دي، خپل ځان ډاډمن کړئ چې تاسي د غوښي د توليد نقصانونه او گټي تجزيه کړي دي
- ددي لپاره چې ډاډمن شي چې دا يوه گټوره لاره ده ترڅو چې خپله لاسته راوړني ته انکشاف ورکړئ.
- تاسي په همدې ترتيب سره غواړئ چې په محلي يا ځايي مارکيټ کي دا ډولونه وگوري او خپل تصميم ونيسي چې د کومو اړتياوو سره مخامخ به شي او کوم شيان مو بايد آماده کړي وي.

زموڼر د اړتياوو لپاره كوم توليدي ټاينونه غوره دي؟

- د غوا او خوسکي د سيستم په اداره کي
 - د بالغو غواوو ساتنه چي خوسکي توليدوي.
 - هغه غواوي چي هر کال خوسکي منخته راوړي.
 - خوسکي په دوه لارو سره پلورل کيږي.
- **تغذيه شوي خوسکي.**
 - يو کلن حيوانات تر هغي وخته پوري تغذيه کيږي او په خلکو باندې پلورل کيږي چي محوطه ولري دا خوسکي تر د قصابۍ وزن پوري ساتل کيږي.
 - هغه خوسکي دي چي د يو او دوه کلونو په عمر کي قرار لري او په توليدونکو پلورل کيږي او تر د قصابۍ وزن پوري ساتل کيږي.

د غوا او خوسکي د اداري په سیستم کي

نواقص (زیانونه)

گټورتوب

- په ځمکه باندې زیاته پانگونه لري
- د بررسی لپاره د زیات وخت په بر کي نیول.
- د هري ورځي د مصرفونو، وټرنریا کټر فیس، منرال، او نورو اړتیاوو لپاره د کافي بودیچي درلودل
- هر کله چي خوسکي بازار ته وړاندې کیري نو نرخ یی ټیټ وي
- د حیواناتو لپاره د څرخاي څخه استفاده کول
- د مزدکارانو د شمیر کموالي په استخدام کي
- کمی پانگوني ته اړتیا لري
- کمی اړتیاوي
- اسانتیاوو او سامانونو ته لږه اړتیا
- په اسانۍ سره کولي شي چي په کله کي د حیواناتو شمیر زیات کړو

کوم تولیدي ټایپونه زموږ د اړتیاوو لپاره غوره او بهتره دي؟

● تغذیه شوي غواوي

- هغه تولیدونکي دي چې د مارکیټ په برخه کې د غوښینو حیواناتو لپاره تغذیه کيږي.
- په دې سیستم کې ځوان خوسکي او یا هم تغذیه شوي خوسکي پیرودل کيږي او کوښښ کيږي ترڅو چې په ډیر کم وخت کې د بیا ځل لپاره عرضه کړل شي
- ددې سیستم لپاره ډیره لوړه اساسي سرمایه یا پانګه په کاره ده ددې لپاره چې خوراک ته اړتیا شتون لري ترڅو چې د لوړ کیفیت لرونکي وي، د ساتنې لپاره کور او نورو اړتیاوو او لوازمو ته اړتیا لیدله کيږي

د حیواناتو تغذیه کیدل

فواید (گټې)

- یوازي د ۶ میاشتو لپاره مصرف کم دي
- پیسې په اسانۍ سره په لاس نه راځي

نواقص (زیانونه)

- اساسي پانگونه ډیره لوړه ده
 - لوړه خوراکه (بڼه)
 - کور او نوري اسانتیاوي
- ډیر مزدورکاران او موټر
- بدلیدونکي مارکیټ

کوم تولیدي ټایپونه زمونږ د اړتیاوو لپاره غوره او بهتره دي؟

● ښه (سوچه) نسل

- هغه تولیدونکي دي چې د سوچه یا خالص نسل لپاره غواو ساتي او د غوا او خوسکي cow-calf سیستم لپاره غوايي او هم سیمین د بدیل معشیت په شکل سره برابرېږي.
- له دي لاري څخه د گلي لپاره جینیتیکي انکشاف برابرېږي.
- د تولیدونکو لپاره اساسي قیمت د خالص یا سوچه نسل په برخه کې لوړ دي له دي پلوه هغه حیوانات یا څاروي چې غوره جنتیکي خواص یا ځانگړیني ولري قیمتته وي نسبت هغه حیواناتو یا څارویو ته چې منځني جنتیکي خواص یا ځانگړیني ولري.

بڻه (سوچه) نسل

فوايد (گڻي)

- د گلي لپاره د جنتيکي انکشاف برابرو کوي
- د حيواناتو له پلورلو څخه زياتي پيسي په لاس راوړل

نواقص (زيانونه)

- له دي لاري څخه په گله کي جنتيکي انکشاف برابري
- د وخت ضايع کول .
- د اسنادو او سوابقو ساتنه

مونږ د غوښتنو غواوو لپاره کوم مارکیت انتخاب یا ټاکلي دي؟

● عرضه کول

● د تولید ټول مقدار یا اندازه په هر معین وخت کې په
لاسرسیدنه کې وي

● تقاضا یا غوښتنه

● **Demand** هغه مقدار یا اندازه ده چې په معین وخت کې د پیروډني د
معین قیمت لپاره ورکول شوي وي.

مونږ د غوښينو غواوو لپاره كوم ماركيت انتخاب يا ټاكلي دي؟

- موسمي قيمته نموني شتون لري .
- د غواو د غوښي لپاره زياتره لاري د ماركيت له پلوه شتون لري .
 - د خالص يا سوچه نسل بازار
 - د پلورلو لپاره محلي حاي
 - په تجارانو باندې په مستقيمه توگه پلورل
- د غوښتني يا تقاضا لپاره كومي نوعي غوره دي
 - د ماركيت يا بازار ارزښت
 - تشويق يا هڅونه
 - د ماركيت يا بازار قيمت

مونڊر د غوښينو غواوو لپاره كوم مارڪيٽ انتخاب يا ٽاڪلي دي؟

محلې مارڪيٽ

- د پيرونونكو لپاره مناسب
- د کوچنيو توليدونكو پواسطه استعماليري
- د خرصلاو اساس يي په ليرديدونكو پيسو پوري دي
- غواگاني انفرادي اخستتي ته خي

اصلي مارڪيٽ

- په مستقيمه توگه يا هم د جلاب پواسطه سرته رسيري
- امانت پلورونكي جلاب
- د اعلانولو قيمت
- د جلاب لپاره پيسي ورڪول

مونږ د غوښينو غواوو لپاره كوم ماركيت انتخاب يا ټاكلي دي؟

په جلابانو باندي مستقيم پلورل

- غټ توليد کونکي
- کمیشن کار ته د پیسو ورکو څخه مخنیوی کیری.
- ۷۰ فیصده د قصابی غواوي د جلابانو پواسطه په مستقیمه توگه له بازار څخه پیرودل کیری.

بیا کتنه یا لنډیز

- د غوښینو غواو عمومي نسلونه کوم دي ؟
- څنگه پوهیدلي شو چې غوښین حیوانات نسبت نورو حیواناتو ته غوره دي؟
- مونږ د غوښینو غواو لپاره کوم مارکیټ انتخاب یا ټاکلي دی